

»Народ« излази свакога дана по подне.

Штампарија се налази у улици Коломбо број 6.

Власник
КРСТА Ј. МИЛЕТИЋ

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Коломбо број 6.

СТРАХ ЗА БУДУЋНОСТ

У току овога рата прелистали су се многи стари списи, који се могу лепо применити на данашње прилике, али ни један од тих списа не пристаје тако нашем времену као ствари, које је пре два и по столећа писао о Немцима католички свештеник, Хрват Јурај Крижанић, рођен у Хрватској у почетку XVII столећа.

У својем спису »О Политици«, овај свештеник који се може сматрати као први панславистички писац, настојећи да обавести Русе о интересима њихове расе, овако описује методе, које Немци употребљују на штету Словена: »Ни један народ под капом небеском није толико вређан и нападан, колико Словени од стране Немаца. — Немци доносе по неки мршави поклон цару и бољарима, а за ударје откидају руске земље. Под изговором да воде трговину или индустрију, освајају туђе земље, отимљући домородцима зараду.«

Један пасус излаже лицемерност ондашњих Немаца, која се потпуно слаже са оном, што су је данас потомци оних Немаца употребили, да ухвате за гушу бољшевичку Русију: »Мања је срамота бити побеђен оружјем, него ли дозволити да те убеде говори варалица. Тело је украђено, али дух остаје слободан, док напротив добровољно повинување понижава дух до животиње.«

Никад актуелније не може се применити Крижанићев израз него данас о немачком злонамерном продирању, кад каже: »Они поплаве наше земље под изговором да доносе благодати мира и настане се међу нама али кад се једанпут одомаће у једном месту, Немци се множе и постају опасни и за домородце.«

Па ипак, и саме Немце хвата страх од њихове политике према Русији. У таквој халапљивости они гледају у будућности највећу опасност за Немачку.

Сем Хардена има их још много који већ оштро подижу свој глас у овом смислу.

»Фосише Цајтунг« пише: »Никад до сада сигурност, никад будућност немачког народа није била са више такмислености проиграна, никад се није показало више незнања о потреби европске политике. Никад се није боље радило у корист енглеске надмоћности, као уговором о миру са Русијом, којим се Русија баца за свагда на страну наших најнепомирљивијих непријатеља.«

Часопис »Велтам Монтаг« каже: »Сад је златно доба пангерманистичког империјализма. На истоку се све одиграло као да је канцелар почасни члан пангерманске лиге, тајанствени император »Фатерланд« партије.« А на западу? Они, којима објављвање фламанског програма није отворило очи, слеп-

ци су код очију. Ако велика конференција о миру не поправи накнадно све грешке почињене под диктатуром силе, тај мир ће само бити једнодушни повод за нови рат.

ПРОТИВ GERMANOFILA

Штокхолм. — Настао је расцеп у данској социјалистичкој странци. Дисиденти са Нигреном и Иколазеном на челу основали су нов лист за борбу против германофилске политике Борсбјерга и Штахнинга.

НОВИ САВЕЗНИК

Њујорк. — У част пољске војне мисије, која је дошла у Америку, да организује војску од 100.000 Пољака, који ће се борити скупа са савезничким армијама, одржан је овде свечани збор, на коме је јапански генерални конзул, Коноски, казао ове значајне речи: »Јапан је са ентузијазмом прихватио ствар савезника; спреман је да се бори до потпуне победе за слободу Пољске; да спречи Немачкој, да од Русије створи другу Пољску; да се потпуно ослободи Белгија и Србија и да Далеки Исток постане обезбеђен од сваке инвазије варварских немачких трупа.«

АМИЕН

27 марта 1802 лорд Корнвелс, пуномоћник енглески, и Жозеф Бонапарта, брат првог Конзула, потписали су у Амјену уговор о миру, којим је била уређена деоба колонија између Енглеске, Француске, Холандије и Шпаније. И да би потврдили измирење Француске и Енглеске, до-

тога часа у ратном стању, ова два пуномоћника бише поздрављени срдачним усклицима приеутих.

После сто шеснајест година војске ових двеју земаља боре се раме уз раме за победу цивилизације против непријатеља, који жели да завлада светом.

Амиен, који је новембра 1870 видео немачку чизму где гази његове улице и каља његову катедралу, то ремек дело XIII века, која, као и катедрале у Бовеу и Ремсу, јесте образац готског стила у архитектури, — тај Амиен чекао је поново немачке топове, јер му се тако претило.

Амиен је у средини Пикардије, има 92.000 становника, јако је трговачко место са развијеном индустријом. Пре рата ту се укрштало седам железничких пруга. Његов стратешки положај појачава речна мрежа, која брани приступ са истока. Туда протиче река Анкр, која се улива у Сому, сама Сомма, за тим Авр са својом десном притоком Лис, и левим притокама Дон и Ноаи.

У долинама ових река била се упорна битка. Села су прелазила из руке у руку. Хангар је освојен од Француза, предстраже су на реци Лис; Гривен, између реке Дон Ноаи, 8 километара северозападно од Мондијис, је позорница херојских битка.

И за време док је битка беснела остварило се јединство команде. Генерал Фок предузима команду над операцијама у којима Французи и Енглези учествују помешани често у једним редовима. Уз то, и авијатика италијанска узима учешће у битци. Ономадашњи коминике јавља за величанствене и дрске летове над немачким положајима.

ИЗ РУСИЈЕ

Рим. — Тврди се да је Троцки одлучио општу мобилизацију и да издаје добровољцима оружје и муницију.

Париз. — »Весник« јавља: Бивши министар морине у кабинету Керенског адмирал Вердеревски позван је од балтичке флоте да предузме дирекцију операција, на што је адмирал дао пристанак.

Рим. — Троцки је тражио од Америке зајам и оружје да би објавио рат

ЗАПАДНИ ФРОНТ

Цирих. — Лудендорф је примио новинаре и признао им је, да су Енглези дали веома јак отпор.

»Они су веома вешто маневрисали са својим митраљезима. После бомбардовања ровова артилеријом, они су се кроз подземне ходнике повукли из својих ровова и заузели многобројне рупе, створене од граната великог калибра и начичкали их митраљезима. Због густе магле, наша артилерија није могла ништа да уради против тих импровизираних утврђења.

Припрема за битку трајала је 3 месеца. Почетком фебруара дато је ово наређење: »Ноћу између 21. и 22. марта отпочеће наш напад.« У одређени час било је све готово.

Лондон. — Телеграм из Хага јавља о великим демонстрацијама, које су се десиле у Франкфурту приликом доласка развезника са западног фронта. Држали су се говори маси, која је разјарена

Немачкој. Петроградска општина упутила је Председнику Вилзону апел у истом смислу.

УРУГУВАЈ ОГОРЧЕН

Монтевидео. — Уругвајска војна мисија која је пре неколико дана отпужовала за Европу шпанском лађом »Инфанта Изабела«, заробљена је усред Атлантика од једног немачког сумарена. Весел о томе узрујала је народ. Приређују се велике демонстрације и виче се: »Смрт Немцима! Рат Немачкој!«

викала тражећи да се одмах престане са офанзивом, изведеном због амбиција једнога човека.

Телеграми из Амстердама такође јављају, да су губитци познати немачком народу и то производи страхан утисак код народа.

Лондон. — Немачка штампа коментарише живо војне операције. Врло је песимистички расположена и спрема јавно мишљење немачко за контраофанзиву савезника.

»Франкфуртер Цајтунг« припрема читаоце за саопштење о поразу немачких трупа, које су спремне да пробију фронт савезнички, зато почиње да уздиже значај савезничких резерви.

Париз. — Према осматрањима која су наше трупе извршиле као и изјава заробљеника, губитци непријатељски прве недеље напада били су у истини страховити.

У току прва три дана многе су дивизије повучене због великих губитака. Међу овим дивизијама било је 5 немачких, једна стре-

ФЕЛТОН

М. М.

VANITAS VANITATUM

Око четрдесете, маестро Еушташ Лопиноа доби од једном неодољиву жељу да види своје родно место, које је оставио још у петог години. То место била је варош Рандузија у Шампањи; триста кућа, хиљаду и двеста душа.

Еушташ Лопиноа је, као што сваки зна, писац Мађарског Валцера, Московске Полке, Бугарског Кадрила, Пољског Марша, Руске Химне. То је егзотични композитор, бард источне Европе, само што његов реноме, који је почињао у Менилмонтању, једна ако је прелазно Бативол. Тако бар кажу њего-

ви добри пријатељи: А што се њега тиче, он ће вам причати о својој величини. У осталом, нема тога ко не мисли да је славан. А после, то је и врло невинина ствар.

Елем, Еушташ спакова свој пртљак и пође на пут, са срцем пуним различитих и врло пријатних емоција. Ма колико сурова била борба за опстанак и ма колико незгодно утицао живот међу циницима, ипак бар на дну свакога бића остаје нежна успомена на кутак земље где се човек родио, јер тамо за сваког и почиње отаџбина.

Тако је мислио и Лопиноа, и те су реминисценце

утицале да му време што пре протече.

Он је себе замишљао као мало дете, безбрижно и невинно, обешено о скут своје матере, кроз просте улице, у којој су му куће изгледале тако огромне. Сећао се, како с пролећа трава проклија кроз калдрму, нарочито у сокачету иза чесме, чији му је кипорез изгледао тако величанствен. Он је све то напустио... А шта је сад? Постао је академик, посветио химну цару, охрабрио Пољску, гасио пожар Москве у својим полкама, играо валцер са Мађарском и кадрил са Бугарском. То је, знате ли, лепа каријера... Ах, како је оно малено дете постало велики човек. Неизмерно, ad astra! А сада се велики човек побожно враћа својој домовини, да је види и да је поздрави.

Биле су му пуне очи суза. Био је разнежен, нервозан.

Затим се настављао његов сан. Видео је осветљено варош, тробојке по улицама, триумфалне лукове, банкет у општини, говоре и беседе, и све грађаче где му на коленима захваљују што је био тако добар те се родио у Рандузији. Он је примао палме, венце, удостојавао осмејком девојчице у бело, депутације, свештенство. Одушевљење, ракетле, апотеоза.

II

Сишавши у Рандузију, Еушташ Лопиноа, из чисте префињености у осећањима, одлучио је да прво инкогнито види драга му места, па тек после да званично објави своје присуство, које ће изазвати толике пертурбације. Одео

је у хотелу као обичан путник.

Ручао је савесно, смјући се тајанствено, кадгод би га неко случајно погледао. — Изгледа, познаће ме већ кроз један сат, мислио је он, али најзад, то није моја кривица...

Затим, са накривљеним шеширом, с цигаром у зубима, капутот преко руке и са финим штапом, он пође кроз своју варош да потражи место где ће доцније бити његова статуа.

Прошао је кроз пуне улице, нашао поново траву где расте кроз калдрму, али та калдрма неједнака, шиласта, незгодна, рђаво је утицала на његове ноге, а куће које су му некад изгледале тако огромне, као да су се биле слегле и чучнуле покрај црних, жалостивих потока.

Пред чесмом му је рао-

чарење било још веће: две дебеле фигуре, са окрњеним носевима, испуштале су воду из једне савијене урне — а све је то било зелено, испуцано, прљаво, па чак и одвратно.

О, очи моје детињске, одекламова он.

Кајао се готово што је и долазио, и тешио се само мишљу да ће појачати своју славу и засенити Рандузијанце, кад га једанпут... — Прође једна жена.

Ванредна једна плавуша, врло пуна, са подвољком, мирна израза, са два велика и помало гупа ока, у јасној хаљини, са црвеним амбрелом. Изгледа, могла је имати око тридесет и морала се пожелети.

(Наставиће се)

»Народ« прима огласе по умереној цени.

дичка и једна дивизија гарде. И поред страховитих губитака нису хтели да смене 340 дивизију. 450 дивизија која је оставила на бојном пољу 50 од сто од своје снаге у борби 9. марта, смењена је сутрадан, а понова је ушла у борбу 14. марта; 206 дивизија имала је такође огромне губитке, а 88. готово уништена. По подне 23. марта, команданти 10 и 20 баварске дивизије тражили су да се смене јер су Французи и Енглези митраљезима свели ефикасност чета на 30 људи.

Заробљеници су изјавили да су њихови губитци несравњено већи, него ли губитци савезника. Исто тако они кажу да су изненађени сјајним држањем савезника.

Тврде да су Немци у току једне недеље готово преполовили око стотину својих најбољих дивизија.

Париз. — Четрдесет немачких дивизија потпуно су онеспособљене за борбу.

УКРАЈИНА

Цирих. — «Франкфуртер Цајтунг» коментаришући држање Украјине каже: Ситуација Немачке на тој страни врло је озбиљна.

Париз. — «Весник» јавља: Немци су ушли у Украјину под изговором да одрже ред, и изјављују да неће отићи док ово не изврше.

Централни Комитет Украјине због тога је позвао старе народне комесаре из социјалистичке странке: Кардина, Стајнберга и Камкова, да образују владу.

ЗАПЛЕЉЕНО ИМАЊЕ

Сасари. — Декретом заплешено је имање адмирала фон Тирпица у области Алгерија и Вила Јова (на Сардинији), које се састојало у кућама, пашњацима, млиницама и виноградима.

Ова су добра припадала око 1870 маркизу Кости, алгерском народном посланику, а доцније су продата једној швајцарској банци, која их је уступила адмиралу Тирпицу. Пре рата Тирпиц је више пута долазио на ово своје имање, које вреди око 500.000 лира.

ОСКУДИЦА У НЕМАЧКОЈ

Милан. — «Волфова Агенција» јавља, да ће смањивање порције брашна, од 8 на пет и по килограма осетити нарочито земљорадничке класе, али да је било неопходно, да би се одржала данашња порција осталим класама грађанства, докле се не буде могла да добије већа количина жита. Волфова Агенција теши сељаке, да је то само привремено.

Ова информација — коментаришући «Журнал» — која пролази у данашњим вој-

ничким операцијама неопажено, карактеристичан је знак, у каквом се стању налази снабдевање у Немачкој.

Од почетка рата до сада никада се немачка влада није усудила да дирне тако осетљив начин привилегију сељака. Што се данас влада одлучила на овај корак, значи да се неће за дуго времена доћи до брашна.

ЗЕМЉА ЧУДА

Берн. — Југословенски посланик Тресић-Павичић, у својој последњој интерпелацији у бечком парламенту, споменуо је и овај догађај:

30 јуна 1915 били су ухапшени у Шибенику и предани војном суду: Јован Гркинић од 23 године, Шиме Скочић од 21, Срећко Иванишевић ђак од 19, Блаж Заниновић од 20, Доминик Гумбер од 20 и Ана Скочић од 16 година, студенткиња. Узрок њиховом хапшењу био је у томе, што је полиција нашла једну фотографију ове групе, у чијој је средини стајао Гркинић држећи у руци једну лобању од иловаче и јестаственицу. Полицијска власт нашла је у тој фотографији доказ, да је то неко тајно удружење и да одобрава атентат у Сарајеву.

Трећи дан после хапшења, Гркинић је «најен» обешен у затвору. Три месеца доцније прекинута је истрага против Иванишевића и Скочићеве, а настављена је против остале тројице, јер се за њих доказало, да су пре атентата били у Србији, те се из тога извело, да су радили на одцељењу јужних покрајина од Аустрије. Пошто се радило о догађајима пре рата, војни суд изјавио је, да је ненадежан, а грађански их је суд, после дугог њиховог ломљења у тамници ослободио из недостатка доказа. Скочићева је оптужена била и за увреду, нанесене жени надвојводе Фрање Фердинанда. После њеног ослобођења неки је полицијски повереници поново оптужили војној власти у Мостару, да је својом лепотом и својом слободним понашањем очарала судије, те је с тога била поново ухапшена и од војног суда у Мостару осуђена на 6 месеци тамнице, и ако јој се никаква кривица није могла доказати.

ПРУСКА АВАНТУРА

Париз. — Из поузданог извора дознајемо, да је маршал Хинденбург неколико дана пре офанзиве дошао у Берлин и разговарао са Кајзером. Хинденбург је

изложио Кајзеру своје намере о јакој офанзиви, која је имала, према Хинденбургу, донети добре резултате. Кајзер није пристајао на офанзиву, али је маршал остао при свом мишљењу. Сутрадан био је сазван крунски савет коме је присуствовао и граф Хертлинг.

Хертлинг је заступао Кајзерово становиште тврдећи, да ће у данашњим приликама једна велика офанзива бити катастрофа за Немачку. Упркос Кајзеровог противљења, пруски милитаристички разбојници загазили су у авантуру.

АМЕРИКАНЦИ У БОРБИ

Лондон. — Према споразуму постигнутом између Америке и Споразума, влада америчка ставља на расположење генералу Фоку, не само све пукове који још нису организовани у дивизије, већ и све трупе организоване у велике јединице.

Одашиљање трупа у Француску траје без прекида. Председник Вилзон прати с нестрпљењем припремање Америчанаца. Он ће држати у Балтимору говор о учешћу америчких трупа.

САОПШТЕЊА

Поднаредник Ђура Станковић моли Страшмира Васића резерва, и поручника да јави своју адресу једном картом.

Капетан I класе Илија Н. Милошевић, учитељ, војна станица бр. 2 моли свакога код кога се налази његова пошта из Србије да му је што пре увути, јер зна да су за њега стигле фотографије из Србије.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

У току прошле ноћи врло жива артилериска борба, нарочито северно од Мондидеа. Северно-западно од Ремса, у Шампањи, и на левој обали Мезе наше су трупе продрле на више тачака у непријатељске ровове. Задобили смо заробљеника и неколико митрељера. У препаду источно од Ремса, и северно од Сент Дие непријатељ није имао успеха.

23 сата. — Витка се од јутрос наставља са највећом жестином северно од Мондидеа и сада се развија на престору од 15 километара иза Гривена до на север изнад пута Амиен — Роај. Немци су бацили огромну снагу, решени да по сваку цену пробију наш фронт.

До сада је идентификовано 11 немачких дивизија. Француске трупе са неустрашивом храброшћу давале су отпор удару нападачких маса, које је наша артилерија просто косила.

И поред налета, по-

Дневне Вести

БОМБАРДОВАЊЕ БИТОЉА

Прекијуче је непријатељ избацио на варош 16 граната, и на периферију 192 гранате. Рањена је једна жена. Четири куће оштећене.

СРПСКА ДЕЦА У ЛОЗАНИ

Г-ђица Горица Милојевић јавља о осталој српској деци у Лозани:

Александар Пејчић здравља доброг, не показујући ни успех ни вољу за пројужење Трговачке Школе, налази се привремено код Мп. Buffat Vu argens а затим ће на занат. Милан Мирчевић владања врло доброг, здравља од зиме због жнијег; Даница Коларевић владања доброг здравља због. Ђура Владић, владања доброг, пати од очних болести. Славка Николић, владања доброг. Налази се привремено у болници јер је излазећи из школе пала и ишчашила руку. Иде јој на боље. Каја Мајсторовић владања врло доброг, здравља и ако много бољег још увек нежна. Љубинка Стојановић владања добро. Ради промене ваздуха налази се у Гижону. Миленико Шпирта отишао родитељима у Француску.

КАРТЕ ИД

Позивају се сви војници да изводе своје карте Генералном Командом од суботе 24. октобра па сваки дан, ради израде карте идентитета. Карте ће се издавати сваког дана од 9 до 12 часова пре подне.

НАСТАВНИЦИМА

Јавља се средњошколским наставницима да солунска група Професор. Друштва неће држати конференцију 25. окт. м. због матурантских испита.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Северно од Соме никаква промена. Јужно од Соме непријатељ је рано у јутру извршио жестоке нападе на енглеско француске положаје. На енглеском фронту он је напредовао у правцу Амела и шуме Вир. На осталом делу енглеског фронта, сви непријатељеви напади одбијени су са тешким губитцима по непријатеља. Борба још траје. На француском фронту

непосредно на нашем десном крилу непријатељ је задобио терена у углу између обале Лисе и Авре.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Рад патрола. Артиљеријска активност код Малага Ђумела и на брду Спипиоња. Јужно од Сен Дона често ватра из рововских мерзера. Жестока пешадијска ватра на Старој Цјали. Ниши су авиацијари бомбардовали непријатељску железницу у Вал Лагарину.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Париз. — Преговори између Румуније и Русије о концесијама, које ће Русија дати Румунијама, довршени су. Закључен је уговор, по коме се Бесарабија уступа Румунији.

Берн. — Церетели је оставио нову владу кавкаске републике.

Рим. — Орlando је изјавио енглеским јурналистима, да се офанзива на талијанском фронту очекује идућег месеца.

Рим. — Криза у Јапану је решена. Образована је влада која ужива пуно поверење.

Париз. — «Хавас» јавља: У току последњих дана обале Оазе и Соме претворене су у невероватне голмиле дешева. Најбоље немачке дивизије остале су ту. Осећа се, да се приближује час, кад ће Немци осетити тежину наше снаге.

Париз. — «Хавас» јавља: Немачке две дивизије, које су дошле као појачања у борбу, просто напредују су покошене нашим митраљезима и аеропланима, који су их натерали у бегство. Наша пешадија и артиљерија непрестано пристиже на бојно поље. Женева. — Војни критичар швајцарски пуковник Фајлер предвиђа, да ће у будуће иницијативу на бојном пољу имати генерал Фок.

Лондон. — Немачка штампа од друге фазе битке почиње да пише врло кратко о офанзиви. Аустријска штампа ради тако исто и опомиње аустријску врховну команду, да не прави исте грешке на италијанском фронту.

Рим. — Овде је стигао амерички министар војни Бекер.

Рим. — «Трибуна» јавља из Мадрида: Нова шпанска влада врло је расположена према Споразуму.

Париз. — Последњи немачки заробљеници изгледају бедно и изнурени су.

Лондон. — «Минхенер Најесте Нахрихтен» коментаришући критику аустријског војног критичара генерала Војиновића о запад-

ном фронту, закључује да западни фронт не може бити пробијен.

Париз. — Америчке трупе, које се боре у Пикардији имале су заробљеника и ратног пленца.

Берн. — «Волф» Бирс јавља германофилској штампи шпанској, да ће Немачка торпилirati шпанске бродове. Ако Шпанија жели да их спречи, да раде за рачун Савезника.

Париз. — Из Амстердама јављају: Да би упутили Холандски народ немачки аероплани лете преко Холандије. Оборено је два оваква апарата.

Лондон. — Влада је решила да извесан број немачких заробљених официра преместе у варошима, над којима лете немачки аероплани. Други ће бити укрдани на енглеске санитетске лађе ради гаранције против евентуалних сумарних напада.

СРПСКИ ЗВАНИЧАН ИЗВЕШТАЈ

22 марта јача обострана ватра у области Доброг Поља. Наши су авијатичари успешно бомбардовали непријатељске логоре у области Кожуха и Пороја, бачено је преко 300 кгр. експлозива.

МАЛИ ОГЛАСИ

Српско Трг. Друштво. Улица Александра Великог број 7, обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове. Препоручује нашем свету, да се користи услугама ове новчане установе за све своје послове. Врши на својој благајни размену свих новчаних монета по повољним дневним курсевима.

Мали цени Речник изашао је из штампе мали цени речник који садржи 46 страна најпотребнијих разговора српско-француских, талијанских и енглеских. Писан српски. Приредио Е. Серафимовић и Ђ. Петровић. Може се добити у књижари М. Ристивојевића по цени 1'20 драх. комад. Поштом се може слати најмање 10 комада. 5-5

Српски Магазин — Душана Стојановића, улица Мавахија Лимно бр. 36, у непосредној близини хотела «Париза». Има на стоваришту разне сорте гарантирано чисто природног вина у бурадима и флашама, које нарочито препоручује српским менаџима. Магазин је обилно снабдевен коњаком, ликерима, ракијом и осталом робом. Продаја на велико и на мало. Цене умерене. 7-10

и тамперија Акуарсови.